

BUỚC ĐÀU TÌM TÒI GIÁ TRỊ CỦA HÁT XẨM TRONG HỆ THỐNG LÀN ĐIỆU CHÈO CỔ

PGS.TS. Hà Thị Hoa

Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương

Xẩm là nghệ thuật ca hát cổ truyền Việt Nam

Nội dung bài hát Xẩm chứa đựng giá trị bản sắc văn hóa và âm nhạc độc đáo. Chèo cổ cũng là một trong những loại hình nghệ thuật giàu bản sắc văn hóa của Việt Nam, đã lựa chọn và tiếp thu nhiều giá trị độc đáo của Xẩm để phát triển, chèo hóa vào biểu diễn, thể hiện rõ trong âm nhạc cho một số nhân vật hát và đã có hẳn một Hệ thống các làn điệu Chèo (Hoàng Kiều gọi là *Hệ thống Xẩm*).

Bài viết đi sâu phân tích việc chèo hóa hát xẩm thành một số làn điệu Chèo cổ độc đáo (làm giàu cho các hệ thống làn điệu Chèo) để phục vụ tính cách nhân vật ngoài và trong tích trò ở một số vở Chèo cổ. Những giá trị và phương pháp nghệ thuật chèo hóa của các nghệ nhân xưa, cần được đúc rút thành quy trình, thủ pháp và cách thức thực hiện chèo hóa để trao gửi cho các thế hệ làm chèo hôm nay (sáng tác ca khúc Chèo mới, dàn dựng mảng miếng, nhân vật chèo...) đồng thời đưa vào trong đào tạo ở lĩnh vực sáng tác, dàn dựng chèo mới, góp phần bảo tồn phát huy, làm giàu nghệ thuật Chèo cũng như Hát Xẩm.

Từ khóa: Chèo hóa hát Xẩm, đúc rút, phát huy, quy trình, thủ pháp.